

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти ОС «магістр»
спеціальності 034 – Культурологія
(«за ОПП «Культурологія: гендерні дослідження»)
денної форми навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол № 1 від 08.08.23
засідання кафедри
філософії, культурології та
інформаційної діяльності

Київ 2023

УДК 008:305(076)

Програма педагогічної практики для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) ОС «магістр» спеціальності 034 «Культурологія» денної форми навчання / уклад. : В.М. Леонтєва, О.В. Прокопенко, М.М. Щербина. – Київ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. – 31 с.

Програму розроблено на допомогу здобувач(к)ам вищої освіти ОС «магістр» денної форми навчання спеціальності 034 «Культурологія», а також керівникам/-цям практики для планування та організування успішного проходження педагогічної практики.

Укладачі: д-р. філос. н., доц., проф. В.М. Леонтєва,
канд. філос. н, доц. О.В. Прокопенко,
канд. філос. н, доц. М.М. Щербина

Рецензент: І.М. Сілютіна, канд. пед. н., доцент

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	4
Мета та завдання педагогічної практики	5
Обов'язки здобувача/-ки практиканта/-ки	9
Обов'язки викладача/-ки кафедри – керівника/-ці практики	10
Порядок проведення педагогічної практики	12
Форми та методи контролю за проходженням практики	13
Підсумки і оцінювання роботи практикантів/-ок	14
Звітні документи та вимоги до їхнього змісту й оформлення	16
Основні критерії оцінювання результатів педагогічної практики	18
Критерії оцінювання якості проведеного семінарського заняття	18
Змістові критерії сумарних оцінок	19
Список рекомендованих джерел	20
Додатки	22
<i>Додаток 1.</i> Форма Щоденника педагогічної практики	22
<i>Додаток 2.</i> Шаблон оформлення титульної сторінки звіту	26
<i>Додаток 3.</i> Приклад змісту звіту з педагогічної практики	27
<i>Додаток 4.</i> Шаблон оформлення плану конспекту семінарського заняття	28
<i>Додаток 5.</i> Схема аналізу (рецензії) навчального заняття	30

ВСТУП

Практика є необхідним компонентом підготовки фахівця освітнього ступеня «магістр». Метою практики є оволодіння здобувач(к)ами вищої освіти сучасними методами, формами організації та знаряддями праці у відповідній сфері, формування у них на базі одержаних знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи у реальних умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності. Згідно ОПП «Культурологія: гендерні дослідження» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня навчальним планом спеціальності для денної форми навчання передбачено три види практики: творча, педагогічна та переддипломна.

Педагогічна практика є завершальним етапом формування викладача/-ки вищої школи та дає оцінку готовності магістрантів/-ок до виконання функціональних обов'язків викладача/-ки ЗВО різного рівня акредитації. Педагогічна практика передбачає підготовку майбутніх магістрів до викладання фахових дисциплін зі спеціальності та оволодіння методиками їх викладання у закладах освіти.

ВИТЯГ

з навчального плану щодо здобувачів вищої освіти
II освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 034 –
Культурологія, за ОПП «Культурологія: гендерні дослідження»
для денної форми навчання

Педагогічна практика

Загальна кількість кредитів – 4; академічних годин – 120;

– самостійна робота – 120 годин;

– підсумковий контроль – диференційований залік (проведення залікових занять та захист власного звіту з практики).

Загальна тривалість практики, яка відбувається паралельно з теоретичним навчанням, – 3 тижні.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою педагогічної практики здобувачів/-ок вищої освіти є розвиток навичок, які можуть бути використані в майбутній діяльності магістрів культурології у сфері освіти, зокрема, мистецької. Це передбачає оволодіння магістрант(к)ами сучасними методами і формами організації навчального процесу в закладах вищої освіти I–IV рівнів акредитації, вироблення у них фахових умінь і навичок для прийняття самостійних рішень в реальних умовах майбутньої професійної діяльності, формування потреби систематично поповнювати свої знання та творчо використовувати їх у стандартних та нестандартних педагогічних ситуаціях, зокрема, у зв'язку із гендерною ідеологією, яка активно просувається в українському культурному полі.

Загальними завданнями практики є:

- поглиблення і розширення теоретичних знань, набутих у процесі навчання в магістратурі;
- ознайомлення з особливостями педагогічної діяльності викладача закладу вищої/передвищої або середньої (мистецької) освіти;
- ознайомлення з навчально-методичною документацією факультету і кафедри – навчальними планами, робочими програмами нормативних та вибіркових дисциплін, методичними вказівками до семінарських і практичних занять, планами навчально-методичної роботи кафедри та індивідуальними планами роботи викладачів;
- формування психолого-педагогічних і методичних умінь викладання культурологічних дисциплін, зокрема, гендерології (вчення про статі, науки, яка вивчає соціокультурне буття статей та процес еволюції їхніх суспільних і культурних статусів) у вищій школі;
- формування уміння об'єктивно оцінювати рівні навчальних досягнень студентів/-ок з урахуванням їхніх індивідуальних навчально-пізнавальних здібностей та гендерної самоідентифікації;

– оволодіння комунікативними вміннями, необхідними для спілкування зі студент(к)ами та викладач(к)ами у мультикультурному та полігендерному середовищі;

– розвиток педагогічного мислення, здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, розширення педагогічного світогляду та формування творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;

– виховання у магістрантів/-ок морально-етичних якостей викладача вищої школи, потреби у самоосвіті та професійному самовдосконаленні;

– вироблення навиків науково-методичної діяльності, самоаналізу результатів власної праці, формування потреби у постійній самоосвіті.

Під час проходження педагогічної практики здобувачі/-ки другого рівня вищої освіти спеціальності 034 «Культурологія» повинні розвинути та вдосконалити такі здобуті компетентності:

– Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

– Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

– Здатність приймати обґрунтовані рішення.

– Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

– Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

– Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

– Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі професійної діяльності.

– Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання.

– Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.

– Здатність до розв'язання актуальних проблем культури з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації та ширшого контексту відповідних проблем.

– Здатність аргументовано інтерпретувати розмаїття комунікацій та візуальних практик з урахуванням аспектів гендерної рівності та інклюзивності.

– Знати психолого-педагогічні особливості роботи й етичні норми взаємодії в професійному середовищі.

– Знати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу з урахуванням потреб та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

За результатами проходження педагогічної практики здобувачі/-ки вищої освіти II (магістерського) рівня спеціальності 034 «Культурологія» за ОПШ «Культурологія: гендерні дослідження» мають **знати та розуміти:**

– теоретичні підходи, вимоги до організування навчально-виховного процесу у вищій школі у контексті сучасної філософії освіти та гендерного підходу;

– систему планування навчальних занять (лекцій, семінарських, практичних занять) різних типів, проектування дій викладача та студента на різних етапах навчального процесу;

– алгоритм підготування й процедуру організування семінарських та практичних занять сучасних типів;

– особливості організації різних видів навчально-пізнавальної діяльності студентів та процедуру застосування методів активного й інтерактивного навчання студентів/-ок;

– критерії та методи, форми оцінювання навчальних досягнень студентів/-ок;

– методику написання плану-конспекту семінарських та практичних занять відповідно до їхньої специфіки, особливостей організування;

– критерії аналізу семінарських та практичних занять;

– психологічні та індивідуально-типологічні особливості студентів, шляхи організування педагогічної взаємодії з ними відповідно до самотності кожної особистості та її гендерної ідентичності;

– способи, прийоми організування емоційно-вольового, виховного впливу на поведінку студентів/-ок у процесі навчання й позааудиторної роботи;

– складові педагогічної етики викладача та способи виявлення педагогічного такту;

– шляхи, способи налагодження дисципліни в студентській аудиторії, конструктивного вирішення конфліктних ситуацій;

– специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтерпретацій для розв'язання суспільно-значимих проблем;

– історичний матеріал і щодо внеску великих діячок у культуру та науку і щодо жіночого сімейного, освітнього, наукового, мистецького, релігійного та філософського досвіду;

– принципи гендерного аналізу культурних фактів, практик та наративів у викладацькій діяльності та побудови міждисциплінарних підходів до гендерних досліджень;

уміти:

– керуватись законодавством України в галузі культури, освіти, мистецтва, культурної спадщини і охорони пам'яток, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії дискримінації, вміння ставати рольовою моделлю активної діячки/союзника

– визначати цілі, структуру навчального заняття відповідно до його форми й типу, проектувати педагогічні дії та дії студентів/-ок на різних етапах навчального процесу;

– організовувати семінарські, практичні заняття різних типів, керуючись сучасними освітніми вимогами;

– обирати зміст наукової інформації відповідно до теми, мети навчального заняття, забезпечувати його професійну, практичну спрямованість, зв'язок з досвідом, потребами та інтересами студентства;

– організовувати навчально-виховний процес як взаємодію викладача/-ки й студентів, стимулювати пізнавальну активність студентів/-ок;

- застосовувати сучасні інноваційні методи навчання, різні форми пізнавальної діяльності студентів (індивідуальну, парну, групову, колективну) з метою формування в них суб'єктної позиції у навчально-виховному процесі;
- впроваджувати інформаційні технології у викладанні;
- формувати наукові поняття, уміння й навички студентів/-ок виконувати різноманітні види навчально-пізнавальної діяльності;
- розвивати інтерес студентів/-ок до змісту навчальних курсів, навчального процесу, майбутньої професійної діяльності;
- застосовувати зміст наукової інформації, методи навчання, освітнє середовище з метою виховання ціннісних орієнтацій, професійних й особистісних рис студентів;
- застосовувати різні методи, критерії об'єктивного оцінювання навчальних успіхів студентів, мотивувати виставлені бали;
- розробляти плани-конспекти семінарських і практичних робіт згідно вимог;
- керувати власними емоціями, невербальною поведінкою, технікою мовлення у процесі взаємодії зі студентами;
- застосовувати різноманітні способи, прийоми емоційно-вольового, виховного впливу;
- оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології та популяризувати професію культуролога;
- вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово;
- використовувати історичний матеріал і щодо внеску великих діячок у культуру та науку і щодо жіночого сімейного, освітнього, наукового, мистецького, релігійного та філософського досвіду у власній освітньо-викладацькій діяльності;
- застосувати методологію гендерного аналізу культурних фактів, практик та наративів у практичній, викладацькій і проєктній діяльності та побудови міждисциплінарних підходів до гендерних досліджень, а також

навички вживання недискримінаційної мови у професійному спілкуванні в освітянському середовищі та навчально-виховному процесі.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА/-КИ-ПРАКТИКАНТА/-КИ

- розпочати і завершити практику у визначений термін;
- вчасно надати керівникові практики графік проведення залікових семінарських і практичних занять;
- якісно виконувати усі види роботи, передбачені програмою педагогічної практики;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики, виконувати розпорядження її адміністрації та керівника/-ці практики;
- дотримуватися правил техніки безпеки на базі практики;
- систематично вести щоденник практики і регулярно подавати його на перевірку керівникові практики;
- виявляти вихованість, етичну поведінку, культуру спілкування, ввічливість, професіоналізм;
- проводити визначену кількість семінарських і (або) практичних занять;
- відвідати заняття інших магістрантів/-ок, рецензувати їх і взяти участь в їхньому обговоренні;
- по закінченні педагогічної практики надати звіт, що повністю відображає зміст програми, разом із заповненим щоденником і характеристикою, які мають бути завірені печатками бази практики та підрозділу СНУ імені Володимира Даля відповідно;
- захистити звіт з педагогічної практики у визначений термін.

ОБОВ'ЯЗКИ ВИКЛАДАЧА/-КИ КАФЕДРИ – КЕРІВНИКА/-ЦІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАГІСТРАНТІВ/-ОК

- проводити комплекс організаційних заходів перед початком практики, забезпечувати студентів необхідними документами;
- провести настановний інструктаж здобувачів/-ок (перед початком практики) і взяти участь у підсумковій конференції (по завершенні практики, якщо така передбачена як форма захисту звітів з педагогічної практики);
- організовувати та створювати необхідні умови для проходження педагогічної практики (відвідування лекційних, практичних, семінарських занять);
- забезпечувати практикант(к)ам доступ до необхідної інформації щодо організації навчального процесу;
- у випадку не появи студентів на педагогічну практику, порушення ними трудової дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій письмово (службовою запискою) повідомити про це деканат;
- планувати навчально-виховну роботу магістрантів/-ок-практикантів/ок, надавати методичну допомогу у підготовці і проведенні занять, організації роботи зі студентським колективом, поза навчальною роботою тощо;
- відвідувати (за потребою) заняття практикантів/-ок, брати участь у їх обговоренні, оцінюванні;
- спільно з іншими керівниками/-цями узгоджувати підсумкову оцінку;
- на засіданні кафедри доповідати про перебіг проходження та підсумки педагогічної практики;
- забезпечувати практикантів/-ок індивідуальними завданнями науково-дослідного характеру;
- проводити регулярні (згідно зі складеним і затвердженим графіком) консультації щодо проходження практики та оформлення звітів з практики;
- контролювати якість і повноту освоєння програми практики – виконання як окремих завдань, так і всієї програми практики в цілому, дотримання практикант(к)ами термінів виконання завдань з практики, за необхідністю корегувати їх;

– залучати студентів-практикантів до активної участі у поточній науково-педагогічній роботі кафедри, у тому числі, до підготовки і проведення різних заходів (нарад, конференцій, семінарів тощо);

– надавати допомогу в удосконаленні і поглибленні знань із спеціальних дисциплін, консультивати з усіх питань, що виникають у ході практики;

– контролювати своєчасність складання звіту з практики, організувати його перевірку, надавати оцінки проходженню практики студентами та допуску звітів з практики до захисту;

– перевірити звіт про педагогічну практику, скласти відгук про результати проходження практики;

– надати завкафедрою письмовий звіт про результати педагогічної практики із відображенням у ньому зауважень та пропозицій щодо вдосконалення практичної підготовки магістрантів/-ок;

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика проводиться у 3-му семестрі паралельно із теоретичної підготовкою (засвоєнням вибіркових дисциплін). Тривалість практики становить 3 тижні. Підставою для успішного виконання завдань педагогічної практики є опанування магістрами у 2-му семестрі дисциплін «Основи педагогіки вищої школи».

Програма практики, що складається науковим/-ою керівником/-цею здобувача/-ки та керівником/-цею педагогічної практики затверджується на засіданні кафедри до початку практики. Відповідальність за організацію, якість та результати практики несе завідувач(ка) кафедри.

Перед початком педагогічної практики магістрант(ка) повинен/-на ознайомитись з програмою практики та разом з керівником/-цею скласти календарний план проходження практики.

План проходження практики має містити такі види робіт:

– ознайомлення з навчальною-методичною документацією кафедри (освітніми програмами бакалавра, магістра, робочими навчальними програмами з кафедри – за узгодженням із науковим/-ою керівником/-цею);

– відвідування лекційних, семінарських і практичних занять зі спеціальних дисциплін провідних викладачів/-ок кафедри;

– розробку планів проведення і самостійне проведення практичних/семінарських занять з тих дисциплін кафедри, які викладаються студент(к)ам у межах спеціальності 034 «Культурологія» і вже вивчалися здобувачем/-кою, та межах спеціальності 022.01 «Графічний дизайн», які або належать до культурологічних або тематика яких відповідає науковій проблемі, що розроблюється здобувачем/-кою у кваліфікаційній магістерській роботі.

На аудиторних заняттях, що їх проводить практикант(ка), обов'язково мають бути присутніми провідний/-а викладач(ка) або завідувач(ка) кафедри. Після проведення здобувачем/-ком заняття, провідний/-а викладач(ка) разом з керівником/-цею практики обговорюють результати проведення заняття, складають відгук.

Керівник/-ця складає характеристику-відгук про проходження практики, в якій визначається рівень теоретичної підготовки магістранта/-ки, вміння організовувати та проводити аудиторні заняття (у тому числі, дистанційно), комунікабельність та вміння спілкуватися з аудиторією (зокрема, навички використання недискримінаційної мови), схильність здобувача/-ки до педагогічної роботи.

Після закінчення терміну педагогічної практики магістрант(ка) повинен/-на скласти звіт про проходження практики, який розглядається та захищається по завершенні педагогічної практики у термін, визначений кафедрою.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контролювання педагогічної практики здобувачів/-ок сприяє вирішенню комплексу завдань від навчальних до контролюючих і забезпечує повноту, своєчасність та якість виконання програми педагогічної практики.

Метою контролю є виявлення та усунення недоліків та надання допомоги здобувач(к)ам у виконанні програми педагогічної практики. На кожному етапі контролювання застосовуються специфічні методи.

Попереднє контролювання здійснюється під час підготовки студентів до проходження педагогічної практики. При цьому передається програма педагогічної практики, пояснюються цілі практики, порядок її проходження, форма звітування, а також критерії оцінки результатів практики.

Поточне контролювання з боку керівника практики здійснюється під час бесід зі студентами у дні, встановлені кафедрою для консультування.

Підсумкове контролювання відбувається під час оцінювання та захисту звітів з педагогічної практики.

ПІДСУМКИ І ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ ПРАКТИКАНТІВ

Основною формою звітності студента за практику є подання письмового звіту. Письмовий звіт разом з іншими документами, встановленими закладом освіти (щоденник, характеристика та ін.), подається на перевірку керівнику/-ці практики від ЗВО.

Звіт здається на кафедру на наступний день після закінчення практики. Він перевіряється керівником/-цею практики від кафедри, і у разі необхідності повертається практиканту для доробки і виправлень. Доповнений, виправлений згідно зауважень звіт захищається здобувачем/-кою в університеті протягом першого тижня днів після закінчення педагогічної практики. Захист приймається комісією, призначеною завідувачем кафедри.

Результат захисту педагогічної практики вноситься у щоденник практики, заліково-екзаменаційну відомість, залікову книжку студента/-ки за підписом керівника/-ці практики.

Підсумкова форма звітності студентів за педагогічну практику – диференційований залік, який оцінюють за шкалою ECTS:

<i>Сума балів</i>	<i>Оцінка ECTS</i>
90 – 100	A
82 – 89	B
74 – 81	C
65 – 73	D
60 – 64	E
1 – 59	FX

Кінцеве оцінювання результатів практики містить наступні складові:

– *за проведення практики*: бали за одне або сума балів за два проведені семінарські/практичні заняття (виставляє керівник/-ця практики);

– *за захист практики*: сума балів за два конспекти залікових занять (оцінює керівник від кафедри), за рецензію відвіданого навчального заняття (оцінює керівник від кафедри);

– *за захист звіту з педагогічної практики* (оцінює комісія).

Позитивну оцінку отримують здобувачі/-ки, які виконали всі завдання, якісно оформили звіт, вчасно його подали, а також отримали схвальну характеристику.

Складові оцінювання результатів практики:

№ п/п	Вид звітної роботи	Оцінювання, <i>max</i> бали
1.	Проведення залікових семінарських/практичних занять	50
2.	Конспекти залікових занять	10
3.	Рецензія на заняття провідного/-ї викладача/-ки	10
4.	Оцінка професійної компетентності під час захисту звіту	30
Підсумок		100

Оцінка за практику знижується:

– за недбале оформлення або несвоєчасне подання Щоденника – на 5 балів,

– за несвоєчасне подання звіту – на 5 балів

– за невиконання всіх вимог до звіту, у тому числі, з оформлення – на 10 балів.

Здобувачів/-ок, які не виконали програму практики, отримали незадовільний відгук або незадовільну оцінку при складанні заліку (захисту звіту), відраховують з університету.

ЗВІТНІ ДОКУМЕНТИ ТА ВИМОГИ ДО ЇХНЬОГО ЗМІСТУ Й ОФОРМЛЕННЯ

Звітними документами з педагогічної практики є:

1. Щоденник практики із відповідними відмітками про виконання завдань практики (див. Додаток 1).

2. Письмовий звіт, де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.

Матеріали звіту розміщують у теці в такій послідовності:

- титульний аркуш (див. Додаток 2);
- зміст звіту (див. Додаток 3);
- вступ;
- основна частина звіту про практику;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем/-кою усіх розділів програми практики, висновки і пропозиції, список використаних джерел та мінімум два додатки – план-конспект семінарського/практичного заняття (див. Додаток 4 до даної Програми; якщо проведено два заняття – відповідні плани-конспекти оформлюються як окремі додатки за номерами 1 та 2) та аналіз відвіданого навчального заняття (див. Додаток 5), який так само прикріплюється як додаток – за номером 2 або 3.

У звіті з педагогічної практики слід висвітлити такі питання:

– у вступі: загальні відомості про університет (або іншу базу практики) та завдання і план проходження педагогічної практики;

– у **Розділі 1:** загальні відомості про кафедру (або іншу базу практики), методичне забезпечення дисциплін, організацію семінарських (практичних,) занять та заходи, які забезпечують успішне засвоєння студентами знань;

– у **Розділі 2:**

– опис та самооцінку виконання програми практики (зокрема, роботи з науковою та методичною літературою) та методику виконання окремих видів робіт згідно програми;

– власну участь у громадському житті кафедри (впродовж навчання в магістратурі), чому можна присвятити як окремий розділ, так і останній підрозділ у Розділі 2;

– у висновках – підсумки педагогічної практики, зауваження і пропозиції щодо проходження практики.

Обсяг звіту (включно з планами конспектами занять і аналізом відвіданого заняття) має складати не більше 30 сторінок друкованого тексту, формат А4, орієнтація книжкова, шрифт 14, Times New Roman, міжрядковий інтервал 1,5, вирівнювання – по ширині. Текст звіту необхідно набрати і зберегти у редакторах Word або RTF, залишаючи береги: лівий – 30 мм, верхній і нижній – 20 мм, правий – 15 мм. Компактність тексту звіту має бути однаковою. Роздруковувати на одній стороні аркуша А4. Друкарські помилки, описки, графічні неточності, що виявилися в процесі оформлення звіту, можна виправляти зафарбовуванням коректором і внесенням на тому ж місці виправленого тексту. Електронна версія звіту завантажується до відповідного курсу у системі Moodle/

Основну частину звіту варто ділити на розділи, підрозділи й пункти й нумерувати їх арабськими цифрами; нумерація сторінок звіту – наскрізна по всьому тексту, включаючи додатки; номер сторінки проставляється в правому верхньому куті без крапки, починаючи з 2-ої; першою вважається титульна сторінка, на якій номер не ставиться.

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Основні критерії оцінювання якості семінарського заняття

Керівники/-ці педагогічної практики в оцінці залікового заняття, проведеного здобувачем/-кою, враховують наступне:

1. Цілеспрямованість – висунення проблеми, намагання поєднати теоретичний матеріал з його практичним використанням у майбутній професійній діяльності.

2. Планування – виокремлення головних питань, пов'язаних з професійно-орієнтованими дисциплінами, наявність останніх наукових або науково-практичних публікацій у списку літератури, тощо.

3. Організація семінару – уміння починати та підтримувати дискусію, конструктивний аналіз усіх відповідей студентів, наповненість навчального часу обговоренням проблем, поведінка самого викладача.

4. Стиль проведення семінару – пожвавлений, з постановкою гострих питань, з дискусією або млявий, який не викликає інтересу.

5. Ставлення викладача до студентської аудиторії – поважне, урівноважене, в міру вимогливе чи байдуже.

6. Ставлення студентів/-ок до викладача/-ки – поважне чи байдуже, критичне.

7. Управління групою – викладач швидко встановлює контакт з учасниками семінару, впевнено та вільно тримається, взаємодія з групою носить педагогічно доцільний характер та охоплює всіх студентів чи, навпаки, робить багато зауважень, розмовляє на підвищених тонах, спирається в роботі на декількох студентів, а інші залишаються пасивними.

8. Коментарі та висновки викладача/-ки – кваліфіковані, доказові, переконливі, чи, навпаки, некваліфіковані, неістотні, не містять у собі теоретичних зауважень.

Змістові критерії сумарних оцінок

100 – 90 балів (А) практикант(ка) отримує, якщо під час практики він/вона проявив/-ла глибоке розуміння теоретичного матеріалу; основні вміння сформовані та засвоєні на високому рівні; виклад матеріалу логічно послідовний, доказовий, висновки й узагальнення відповідають сучасному рівню викладання у вищій школі; відгуки керівників/-ць про проходження здобувачем/-кою практики позитивні; звітна документація про проходження педагогічної практики оформлена за встановленими вимогами.

89 – 82 балів здобувач(ка) отримує, якщо аргументовано викладає матеріал; має практичні навички, звіт та щоденник представив/-ла вчасно, виконав/-ла всі завдання, але мають місце незначні помилки і зауваження, індивідуальне завдання виконав/-ла на високому рівні, захистив/-ла дуже добре, характеристика практиканта/-ки, відгук і оцінка його/її роботи керівником/-цею практики позитивна.

81 – 74 бали здобувач(ка) отримує, якщо під час практики він/вона проявив/-ла знання теоретичного матеріалу, проте окремі вміння сформовані на недостатньо високому рівні, у висновках та узагальненнях, зафіксованих у звітних матеріалах, наявні окремі неточності, відгуки керівників/-ць щодо проходження здобувачем/-кою практики позитивні за наявності незначних зауважень щодо змісту й оформлення матеріалів педагогічної практики.

73 – 65 балів здобувач(ка) отримує, якщо його/її знання свідчать про загальне розуміння основних питань програми практики; у практичній діяльності виявився брак теоретичних знань; недостатньо сформовані основні вміння та навички викладацької роботи, слабо аргументовані висновки й узагальнення; відгуки керівників/-ць про проходження педагогічної практики загалом позитивні, але наявні суттєві зауваження, помічені недоліки в оформленні документації про проходження педагогічної практики.

64 – 60 балів здобувач(ка) отримує, якщо звіт та щоденник представив/-ла невчасно, відповідає непереконливо, додаткові питання викликають невпевненість, всі завдання виконано формально, звіт і щоденник оформлені

недбало, при захисті звіту невпевнений/-а у відповідях, не демонструє твердих знань, не вміє аналізувати заняття; характеристика від керівника/-ці практики, в цілому, задовільна.

59 балів і менше здобувач(ка) отримує, якщо не володіє необхідними теоретичними знаннями; не виконав/-ла завдання педагогічної практики; відгуки керівників/-ць про проходження практики негативні; документація про проходження педагогічної практики не оформлена відповідно до вимог.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: https://urst.com.ua/download_act/pro_vyshchu_osvitu
2. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf
3. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=60550
4. Віт+вицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Vitvytska_Svitlana/Osnovy_pedagogiky_vyschoi_shkoly.pdf
5. Денисенко В.В. Методичні засади підготовки магістрантів до аналізу та самоаналізу педагогічної діяльності у ЗВО // Педагогічна теорія і практика: зб. наук. праць. – К. : КиМУ, 2014 – Вип. 5. – С. 201-218. URL: <http://eKhSUIR.kspu.edu/handle/123456789/616>.
6. Ільченко О.Ю., Кононець Н.В. Гендерний підхід у педагогіці. Електронний посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання. Полтава : Полтавський національний педагогічний університет імені

В.Г. Короленка, 2020. 58 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10002/1/ЕП-Гендерний%20підхід%20у%20педагогіці-2020.pdf>

7. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. – Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с. URL: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/методика%20викладання.pdf?id=1c5e4002-ce8d-4991-809f-f0fcd3d3994b>

8. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи. – К. : Логос, 2006. – 215 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/marushkevych.pdf>

9. Педагогіка вищої школи: теорія виховання (цикл лекцій) : навч. посіб. /А.А. Марушкевич. URL: <http://files.khadi.kharkov.ua/transportnikh-sistem/filosofii-ta-pedahohiky-profesiinoi-pidhotovky/item/14579-navchalnyi-posibnyk-pedahohika-vyshchoi-shkoly-teoriya-vykhovannya-tsykl-lektsii-aamarushkevych.html>

10. Педагогіка вищої школи : підручник / В.П. Головенкін ; КПП ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf

11. Смікал В.О. Умови та чинники формування гендерної культури майбутніх викладачів. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/71/part_2/44.pdf

12. Стрілець С.І. Інноваційні педагогічні технології у вищій школі : навч.-метод. посіб. – Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2012. – 200 с. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jsrui/bitstream/123456789/1886/1/Інноваційні%20%20педагогічні%20%20технології%20%20у%20%20вищій%20%20школі.pdf>

13. Матеріали Електронного університету СНУ ім. Володимира Даля (URL: <http://moodle2.snu.edu.ua/my/courses.php>)

Форма щоденника переддипломної практики

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

у(в) _____
(повна назва підприємства, організації, установи/закладу-бази практики)

Здобувача/-ки вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові
у родовому відмінку)

Східноукраїнського національного університету імені
Володимира Даля, кафедри політологічних і
культурологічних студій

Освітній ступінь – другий (магістерський)

Спеціальність 034 – Культурологія

2-й курс, група _____
(курс, група)

Здобувач(ка) вищої освіти

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув/ла на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

_____

(підпис)

(посада, ініціали і прізвище відповідальної особи)

Вибув/-ла з підприємства, організації, установи

Печатка

Підприємства, організації, установи “___” _____ 20__ року

_____

(підпис)

(посада, ініціали і прізвище відповідальної особи)

Основні організаційні положення

1. Здобувачі/-ки вищої освіти при проходженні практики зобов'язані:
  - на початку практики одержати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів від керівника/-ці практики від закладу вищої освіти (від кафедри) ;
  - своєчасно зв'язатися з керівником/-цею від установи-базы практики;
  - у повному обсязі та вчасно виконувати всі завдання, передбачені планом практики і вказівками її керівників/-ць;
  - нести відповідальність за виконану роботу, фіксуючи результати у Щоденнику;
  - своєчасно підготувати звіт та скласти залік з практики.
2. Після закінчення терміну практики здобувач(ки) вищої освіти звітує про виконання завдання. Форми звітності студента/-ки за практику – Щоденник, письмовий звіт, конспекти семінарських або практичних занять, аналіз відвіданого навчального заняття.

- 2.1. Звіт з практики захищається здобувачем/-кою вищої освіти (з диференційованою оцінкою) в комісії, призначеній завкафедрою. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії.
- 2.2. Здобувач(к)ам вищої освіти, які з поважних причин не виконали програму практики, може бути надано право її повторного проходження при виконанні умов, визначених закладом вищої освіти. Здобувач(ка) вищої освіти, який/-а востаннє отримав/-ла негативну оцінку по практиці в комісії, відраховується із закладу вищої освіти.

Ознайомлений/-а: _____
(підпис)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики			Відмітки про виконання
		1	2	3	

Робочі записи під час практики

Керівники/-ці практики:
від закладу вищої освіти

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок кафедри щодо результатів педагогічної практики

Дата складання заліку „_____” _____ 20__ року

Оцінка:
за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник/-ця практики від ЗВО
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Відгук і оцінка роботи здобувача/-ки вищої освіти на практиці

Керівник/-ця практики від
установи/закладу-бази практики _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Печатка

« _____ » _____ 20__

Шаблон оформлення титульної сторінки звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Володимира Даля

З В І Т
З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

у _____
(повна назва установи-бази практики)

Виконав/-ла
здобувач(ка) групи

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник/-ця практики
від установи

_____
(ініціали, прізвище, посада)

Керівник/-ця практики
від кафедри

_____
(ініціали, прізвище, посада)

Київ 20__

Приклад оформлення змісту звіту з педагогічної практики

ЗМІСТ*		2
		Стор.
ВСТУП		3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	БАЗИ	5
1.1. Історія і основні напрямки діяльності кафедри _____	назва кафедри	
1.2. Аналіз методичного забезпечення курсів <u>вказати назви дисциплін</u> , що викладаються кафедрою		
РОЗДІЛ 2. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ		
2.1. Змістові, дидактичні та методичні складові підготовки до заняття <u>вказати тему та назву дисципліни</u>		
2.2. Комунікативно-психологічні аспекти проведення заняття		
2.3. Участь у громадському житті кафедри		
ВИСНОВКИ		
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		
ДОДАТКИ		
1. План-конспект семінарського заняття з дисципліни <u>вказати назву дисципліни</u> (тема – <u>вказати назву теми</u>)		
2. Аналіз відвіданого заняття з дисципліни <u>вказати назву дисципліни</u> (тема – <u>вказати назву теми</u>)		

---

*Границі таблиці після її остаточного заповнення мають бути зробленими невидимими

ШАБЛОН ОФОРМЛЕННЯ ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Група:

Дата:

Тривалість заняття: 60 хв.

Час проведення: (вказати час початку і закінчення пари)

Місце проведення: (аудиторія/платформа дистанційного навчання)

Назва дисципліни:

Назва теми:

Мета:

Міжпредметні зв'язки:

Забезпечуючи дисципліни: Конкретно вказати назви тих дисциплін, які вже вивчалися студентами і є базою для засвоєння навчальної інформації, що виноситься на розгляд даного семінару.

Навчально-методичне забезпечення заняття

Наочність: конкретно вказати таблиці, схеми тощо, які використовуються на даному семінарі.

Роздатковий матеріал (за наявності при проведенні занятті офлайн): конкретно вказати таблиці, схеми, тестові завдання, картки контролю, інструкційні картки і таке ін., що використовується на даному семінарі.

Технічні засоби навчання: комп'ютери та ін.

Рекомендована література:

Хід заняття

I. Організаційна частина (2-3 хв.) привітання викладача/-ки зі студент(к)ами; виявлення відсутніх; перевірка підготовленості групи до заняття.

II. Мотивація та стимулювання навчальної діяльності студентів (до 3 хв.)

Повідомлення теми, мети та завдань. Мотивація вивчення теми (бесіда, що передбачає з'ясування значущості теми і її професійну спрямованість). Повідомлення плану заняття.

III. Обговорення навчальних питань семінару (50-45 хв.)

Викладач(ка) має подбати про поетапне обговорення, сприймання, розуміння, закріплення і застосування студентами вивченої навчальної

інформації. Розгляд основних питань семінару відповідно до обраного виду і методики його проведення.

Вказуємо поетапно питання, що обговорюються під час заняття згідно плану.

Методи, прийоми та засоби навчання, що використовуються у процесі обговорення кожного основного питання семінару:

- бесіда – (фронтальна, проблемна, дискусія тощо);
- розповідь студента,
- повідомлення;
- виконання індивідуальних завдань (письмових на дошці, проблемних, тестових та ін.);
- виконання практичних завдань (проблемних завдань, конкретних ситуацій тощо).

IV. Підбиття підсумків заняття (до 5 хв.)

Коротке повідомлення про виконання запланованої мети, завдань заняття (аналіз того, що було розглянуто).

Мотивація діяльності групи і окремих студентів, оцінювання їхньої роботи.

Повідомлення домашнього завдання на наступне заняття(1-2хв.).

СХЕМА АНАЛІЗУ (РЕЦЕНЗІЇ) НАВЧАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ

1. Загальні відомості про навчальне заняття:

- тема навчального заняття, її місце у курсі/відповідному розділі (зв'язок з попередніми і наступними темами), мета заняття;
- форма, тип навчального заняття, його складові, відповідність темі та поставленій меті;
- загальні враження, сильні та слабкі сторони.

2. Підготовка викладача/-ки до організації навчального заняття: визначення структури, використання фахової та методичної літератури,.

3. Відбір змісту навчального матеріалу та його відповідність рівню розвитку студентів/-ок, їхнім пізнавальним можливостям, потребам та інтересам (у тому числі, їхнього соціального становлення та подальшого навчання); розвиток особистісного ставлення студентів/-ок до навчального матеріалу через не лише значущість і парадоксальність понять і фактів, популярність інформації, а і завдяки емоційності викладу, поданню інформації через призму бачення викладача, науковця.

4. Застосування методів, прийомів, засобів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів/-ок і їх творче, цілеспрямоване поєднання, активізація думки студентів/-ок, стимулювання їх до критичного та творчого мислення, вияву власної позиції, поглядів, самостійного пошуку і дослідження.

5. Діяльність викладача/-ки:

- ставлення до студентів/-ок, наявність позитивної установки, створення психологічно комфортного середовища на навчальному занятті;
- стиль діяльності та поведінки викладача/-ки, його/її комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студент(к)ами, способи підтримання робочої дисципліни, реакція на окремі порушення, вияв педагогічного такту у організації взаємодії зі студент(к)ами.

6. Діяльність студентів/-ок:

– ставлення студентів/-ок до процесу навчання, застосованих форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності, їхня мотивація;

– ставлення до особистості викладача/-ки, вияв до нього.

7. Застосування зворотного зв'язку.

8. Об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів та мотивація оцінок студентів без елементів критики особистості.

9. **Загальні висновки** (пропозиції і поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять) про семінарське (практичне) заняття:

а) ефективність заняття в цілому;

б) науковий рівень навчального матеріалу;

в) виховний потенціал заняття, формування у студентів/-ок інтересу до навчального предмета, професії, навчання;

г) якість засвоєння знань студентами;

д) рівень досягнення мети заняття.